

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M. L.**

skazanego z art. 202 § 3 k.k. i art. 202 § 4a k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 26 listopada 2024 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść oskarżonego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 15 listopada 2023 r., sygn. akt III K 1428/23,

**uchyla zaskarżony wyrok w całości i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.**

Marek Pietruszyński

Tomasz Artymiuk

Waldemar Płóciennik

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 listopada 2023 r., sygn. akt III K 1428/23, Sąd Rejonowy w Białymstoku, uwzględniając – na podstawie art. 387 § 2 k.p.k. – wniosek oskarżonego M. L. o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie kary bez przeprowadzania postępowania dowodowego:

1. uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzuczonego mu czynu z art. 202 § 3 k.k. i za to na podstawie art. 202 § 3 k.k. w zw. art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 60 § 1 k.k. i art. 60 § 6 pkt 3 k.k. wymierzył mu karę jedenastu miesięcy pozbawienia wolności;
2. uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 202 § 4a k.k. i za to na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę sześciu miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną jednego roku pozbawienia wolności;
4. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 2 k.k., art. 73 § 2 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego łącznej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat, oddając oskarżonego w tym okresie pod dozór kuratora;
5. na podstawie art. 41a § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu przebywania w miejscach wychowania i edukacji małoletnich na okres czterech lat;
6. na podstawie art. 43a § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego w związku ze skazaniem za czyn z art. 202 § 4a k.k. środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 10.000 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej;
7. rozstrzygnął w przedmiocie kosztów.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 23 listopada 2023 r. (k. 300).

Od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku, kasację w dniu 12 czerwca 2024 r. wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść skazanego M. L., zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k., polegające na niezasadnym uwzględnieniu przez Sąd *meriti* wadliwego wniosku M. L. o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego wobec wymienionego oskarżonego, któremu przypisano odpowiedzialność karną za dwa występki z art. 202 § 3 k.k. oraz z art. 202 § 4a k.k., mimo iż wniosek ten nie zawierał propozycji obligatoryjnego - z mocy art. 41 § 1a k.k.

zd. drugie (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r., a po tej dacie - z treści art. 41 § 1a pkt 2 k.k.) - orzeczenia na czas określony albo dożywotnio odnośnie każdego z przypisanych czynów środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, co skutkowało wydaniem wyroku, również z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą wskazanego wyżej przepisu prawa materialnego”.

Jednocześnie Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Białymstoku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego, wniesiona na niekorzyść skazanego z zachowaniem terminu określonego w art. 524 § 3 k.p.k., okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżone orzeczenie jest wadliwe, ponieważ zostało wydane z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k., którego konsekwencją była obraza prawa karnego materialnego w postaci art. 41 § 1a pkt 2 k.k.

Rozpoznając wniosek oskarżonego złożony na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., Sąd jest zobligowany sprawdzić, czy zostały spełnione wszystkie warunki jego dopuszczalności. Jednym z nich jest zgodność zgłaszanych we wniosku, zaakceptowanych przez uprawnionych uczestników postępowania propozycji, w tym również tych co do oceny prawno-karnej zarzucanego oskarżonemu czynu/czynów, wymiaru kary bądź środków karnych, z obowiązującymi przepisami prawa karnego materialnego. W sytuacji, w której treść wniosku nie uwzględnia tych warunków, niewątpliwym obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu wniosku od dokonania w nim zmiany konwalidującej dostrzeżoną jego wadliwość (art. 387 § 3 k.p.k.), bądź też rozpoznanie w dalszym ciągu sprawy na zasadach ogólnych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 r., V KK 34/18).

Analiza akt przedmiotowego postępowania doprowadziła Sąd Najwyższy do wniosku, że Sąd Rejonowy w Białymstoku nie dokonał należytej oceny wniosku oskarżonego M. L. o wydanie wyroku w trybie art. 387 k.p.k., w zakresie jego zgodności z przepisami prawa karnego materialnego. Uwadze tego organu procesowego uszło, że zawarta we wniosku o dobrowolne poddanie się karze propozycja nie zawiera odnośnie do każdego z zarzucanych czynów postulatu orzeczenia obligatoryjnego środka karnego określonego w art. 41 § 1a zd. drugie k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r., a po tej dacie - w art. 41 § 1a pkt 2 k.k., w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio.

W treści przywołanej regulacji tak w brzmieniu sprzed 30 września 2023 r., jak również po tej dacie, ustawodawca posłużył się zwrotem „sąd orzeka” opisany wyżej zakaz w sytuacji skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, co oznacza, że Sąd Rejonowy w Białymstoku był obowiązany orzec ten środek karny. Nie postawiono więc organowi procesowemu możliwości wyboru co do decyzji w tym przedmiocie.

Brak tego obligatoryjnego rozstrzygnięcia, jak przyjął Sąd Najwyższy, jest równoznaczny z naruszeniem prawa materialnego stanowiącym względną przyczynę odwoławczą określoną w przepisie art. 438 pkt 1a k.p.k. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia: 12 stycznia 2022 r., II KK 600/21; z dnia 23 lipca 2024 r., III KK 87/24). Obraza prawa materialnego ma bowiem miejsce wówczas, gdy stan faktyczny został w orzeczeniu prawidłowo ustalony, a nie zastosowano do niego właściwego przepisu prawa materialnego, a także w sytuacji niezastosowania określonego przepisu, gdy jego zastosowanie było obowiązkowe (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2017 r., sygn. akt II KK 31/17).

Mając na uwadze przedstawione wyżej uwagi należy stwierdzić, że w odniesieniu do oskarżonego M. L. zaktualizowały się wszelkie przesłanki obligujące Sąd do zawarcia w wyroku skazującym rozstrzygnięcia w przedmiocie środka karnego, o którym mowa w art. 41 § 1a pkt 2 k.k. Na mocy wyroku Sądu Rejonowego

w Białymstoku przypisano oskarżonemu popełnienie występku z art. 202 § 3 k.k. i 202 § 4a k.k., których przedmiotem ochrony jest wolność seksualna małoletniego.

Wobec powyższego na sądzie *meriti* ciążył obowiązek orzeczenia tego środka karnego. Wykazane uchybienie będące wynikiem rażącego naruszenia art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k. poprzez brak orzeczenia w analizowanej sprawie zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi w zakresie obydwu czynów stanowi w konsekwencji rażącą obrazę art. 41 § 1a pkt 2 k.k., mającą istotny wpływ na treść wyroku, ponieważ oskarżony z nieuprawnioną korzyścią nie został ograniczony w możliwości podjęcia szeroko pojętej działalności, w której miałby nieograniczony kontakt z małoletnim, pomimo że został skazany za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej.

Wobec powyższego kształt zaskarżonego orzeczenia wydanego w sprawie jest zasadniczo odmienny od właściwego w okolicznościach niniejszej sprawy, co rzutuje w sposób istotny na sytuację skazanego oraz realizację celów kary w zakresie odnoszącym się do zasad prewencji indywidualnej.

W związku z tym należało uchylić wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku w całości i sprawę w tym zakresie przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania, w trakcie którego powinien uwzględnić przedstawioną argumentację prawną.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[J.J.]

r.g.

Marek Pietruszyński   Tomasz Artymiuk   Waldemar Płóciennik